

67087792-6	05/02/2019	הארץ - כותרת	עמוד 11	1	81.85x35.68
המרכז האקדמי למשפט ועסקי - 26330					

על חשבון הנשים

גילה שטופלר

רובה של חברת שלטים להציב בצמתים מרכזיים, ובהם קניון איילון, שלטי בחירות שבהם נראות פוליטיקאיות (בגלל התנגדות עיריית בני ברק), הוא המשך ישיר להדרה ההולכת ומתרחבת של נשים מהמרחב הציבורי בשנים האחרונות, המתרחשת בעידודן ובחסותן של רשויות המדינה השונות, ובכללן המל"ג, הצבא, שירות המדינה, משרד התחבורה, משרד הפנים ורשויות מקומיות. קבוצות כוח דתיות שמרניות מנצלות את מעמדן במוסדות המדינה ואת כוחן הפוליטי והכלכלי, כדי לרתום את מוסדות המדינה ואת כוח השוק למשימה של הרחבת ההדרה של נשים מהמרחב הציבורי ונרמולה.

שנת הבחירות, שהחלה עם הבחירות לרשויות המקומיות וממשיכה כעת בבחירות הארציות, היא זירה נוספת להעמקת הדרת הנשים ולנרמולה. בבחירות המקומיות בחדרה סירבו עיתונים דתיים לפרסם תמונות נשים גם כשהיה מדובר במודעות בתשלום, ואחד המתמודדים אף הודח מכיוון שצולם עם אשה. בירושלים הושגו חתו תמונות של רחל עזריה ושל מתמודדות מטעם מרצ, וחברת הפתסום סירבה להשיב את הכסף שהוצא על הקמפיין שהושחת, בטענה שניתן היה לצפות לכך ושווה חלק מהסיכון שמועמדת לוקחת על עצמה. כעת מתרחבת התופעה לבחירות הארציות וחברות של טים, שאינטרסים כלכליים מניעים אותן, מציינות לתכתיבים כוחניים ומסרבות להציב שלטים של פוליטיקאיות בצמתים מרכזיים. יורר ועדת הבחירות המרכזית, השופט העליון חנן מלצר, יידרש בקרוב להחליט אם ניתן למנוע פרסום תמונות של מועמדות במרחב הציבורי, כדי שלא לפגוע ברגישויות של ציבורים דתיים מסוימים. מלצר, בכובעו כשופט, ישב לאחרונה בראש ההרכב בבית המשפט העליון, שדן בעתירה המתנהלת נגד ההפרדה באקדמיה. לקראת הדיון ובמהלכו התברר שהמל"ג מאפשרת את התרחבות ההפרדה מכיתות הלימוד אל שאר המרחבים הציבוריים בקמפוסים, ומלימודי תואר ראשון ללימודי תואר שני ועוד.

הנכונות להדיר נשים מהמרחב הציבורי אינה מבטאת התחשבות ליברלית במיעוט חלש, אלא כניעה לקבוצות כוח שמרניות

אף שמלצר נוף במל"ג על מה שהגדיר כ"זליגה של ההפרדה", והשופטת ענת ברון התרעמה על מוסדות אקדמיים היוצרים "בי" קוש להפרדה", כדי להגדיל את רווחיות תוכניותיהם המופרדות – בדיונים נוצר הרושם שהשופטים מוכנים להכיר בלגיטימיות של הפרדה על בסיס מין באקדמיה בתנאים מסוימים. מה שהטריד אותם בעיקר, כך נראה, היה העובדה שהמל"ג אינה שומרת על התנאים הללו.

זוהי גישה אופיינית לליברלים ישראלים רבים, הסבורים שיש לאפשר הפרדה והדרה מסוימות של נשים מהמרחב הציבורי, כחלק מההכרה הרב־תרבותית ברגישויותיו של מיעוט דתי בחברה ליברלית. בבחירות לרשויות המקומיות היו מועמדות, חלקן אף ביישובים חילוניים כמו הוד השרון, שנמנעו מלפרסם את תמונתן תהן מתוך התחשבות ברגישותו של חלק מהציבור הדתי. בבית שמש זכתה ד"ר עליזה בלוך, שנמנעה מלפרסם את תמונתה וניצחה כך בבחירות, לשבחים מחוגים ליברליים על רגישותה הפלורליסטית. ליברלים אלה אינם מבינים, כי בתנאים השוררים בישראל כל לגטימיזציה, ולו חלקית, לקיומה של הפרדה והדרה של נשים מהמרחב הציבורי מטעמי דת, מולידה התרחבות בלתי נשלטת של ההדרה ופגיעה חמורה בזכויותיהן של נשים. הדרישה להכרה בזכות להפריד ולהדיר נשים במרחב הציבורי אינה מבטאת פנייה של מיעוט חלש, המבקש מהרוב החזק לגלות פלורליזם ולהתחשב ברגישויות רב־תרבותיות. מדובר בדרישה פוליטית של חרדים, ושל החלקים השמרניים בציונות הדתית – כלומר של קהילות דתיות בעלות כוח פוליטי רב המבוססות על מבנה קהילתי פטריארכלי נוקשה, שמטרתן להחיל משטר פטריארכלי דומה בכל המרחב הציבורי.

דרישה זו עומדת בניגוד גמור לעקרונות התיאוריה הרב־תרבותית הליברלית. תיאוריה זו מאפשרת התאמות רב־תרבותיות רק כאשר מבקשי ההתאמה שייכים לקהילת מיעוט מוחלשת, וכאשר מתן ההתאמה אינו מסכן את המבנה הליברלי של המדינה ואינו פוגע בזכויותיהם של יחידים מחוץ לקהילת המיעוט. אף אחד מהתנאים הללו אינו מתקיים בענייננו. ישראל אינה מדינה בעלת מבנה ליברלי איתן ודורשי ההפרדה אינם קהילות מיעוט מוחלשות. אין מדינה ליברלית בעולם המכפיפה את כל אורחיה לדינים דתיים בענייני נישואין וגירושין, והמעניקה לבתי הדין הדתיים סמכות בלתי מוגבלת לפרשם ולהחילם באופן המפלה נשים ופוגע בזכויותיהן. זאת ועוד, הממסד הדתי בישראל, על עוצמתו הפוליטית והשליטתו, על תקציביו הרבים, ועל פגיעתו בזכויות נשים, נשלט בידי אותן קהילות דתיות שמרניות, התובעות כעת בשמה של רב־תרבותיות מדומה את הפרדתן והדרתן של כלל הנשים מחלקים הולכים וגדלים של המרחב הציבורי. הגיעה העת, שליברלים המאמינים בחובתה של ישראל להיות מדינה דמוקרטית המכבדת את זכויותן של נשים לשוויון ואת זכותן ליטול חלק שווה בחיים הציבוריים, יבינו מהי הסוגיה האמיתית העומדת לפתחן.

פרופ' שטופלר היא דיקנית הפקולטה למשפטים במרכז האקדמי למשפט ועסקים וכתבה אמיקוס מטעם ארגוני זכויות אדם בעתירת ההפרדה באקדמיה